

Til Norges Bank

30.05.2023

**Tilråkning om å utelukke Delek Group Ltd fra Statens
pensjonsfond utland**

Sammendrag

Etikkrådet anbefaler å utelukke Delek Group Ltd fra Statens pensjonsfond utland på grunn av at selskapet er ansvarlig for et grovt brudd på grunnleggende etiske normer. Bakgrunnen er selskapets petroleumsprospektering offshore Vest-Sahara.

Ved utgangen av 2022 eide SPU aksjer i selskapet til en verdi av NOK 600 millioner, tilsvarende en eierandel på tre prosent. Delek Group er et israelsk selskap, børsnotert i Tel Aviv. Delek Groups heleide datterselskap NewMed Energy driver leting, utvinning og produksjon av naturgass og kondensat.

Selskapet har inngått avtale med marokkanske myndigheter om petroleumsprospektering i et havområde utenfor kysten av Vest-Sahara. Marokko har ikke legal, suveren råderett over naturressursene i området.

Etikkrådets vurdering er at Delek Groups letevirsomhet offshore Vest-Sahara må anses som et grovt brudd på grunnleggende etiske normer etter SPUs etiske retningslinjer ettersom virksomheten ikke skjer i samsvar med ønsker og interesser til Vest-Saharas folk, og dessuten bidrar til å opprettholde en uavklart folkerettslig situasjon i området. Med hensyn til den fremtidige risikoen knyttet til normbruddet viser Etikkrådet til at den inngåtte leteavtalen har en varighet på inntil åtte år.

Innhold

1	Innledning	1
1.1	Hva rådet har tatt stilling til	2
1.2	Kilder.....	2
2	Bakgrunn.....	2
2.1	Tidligere saker med tilknytning til Vest-Sahara.....	2
2.2	Situasjonen i Vest-Sahara	3
2.3	Folkerettens regelverk.....	5
2.4	Etikkrådets møter med marokkanske myndigheter.....	8
2.5	Etikkrådets møter med Polisario	8
3	Informasjon fra selskapet.....	9
4	Etikkrådets vurdering.....	10
5	Tilrådning.....	12

1 Innledning

Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland (SPU) har vurdert fondets investeringer i Delek Group Ltd¹ (Delek Group) opp mot retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU (de etiske retningslinjene)², og tatt stilling til om det er en uakseptabel risiko for at Delek Group medvirker til særlig grove brudd på grunnleggende etiske normer etter retningslinjenes § 4 bokstav h.

Ved utgangen av 2022 eide SPU aksjer i selskapet til en verdi av NOK 600 millioner, tilsvarende en eierandel på tre prosent i selskapet.

Delek Group er et israelsk selskap, børsnotert i Tel Aviv. Selskapet har blant annet virksomhet innen leting og utvinning av hydrokarboner.

I en børsmelding fra datterselskapet NewMed Energy i desember 2022 gjorde selskapet det kjent at det i partnerskap med et annet selskap har inngått leteavtale med marokkanske myndigheter for petroleumsprospektering i *Boujdour Atlantique*-blokken offshore Vest-Sahara.³ NewMed Energy og selskapet Adarco Energy skal hver eie 37,5 prosent i letelisen. De resterende 25 prosent eies av det statlige marokkanske oljeselskapet ONHYM. Leiteavtalen gjelder for til sammen inntil åtte år, brutt ned i flere aktiviteter med 2-3 års varighet.

NewMed Energy,⁴ tidligere Delek Drilling, er et heleid datterselskap av Delek Group Ltd,⁵ og skal stå for leteaktiviteten.

¹ Issuer ID: 1404334

² Retningslinjer <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2014-12-18-1793?q=retningslinjer+++pensjonsfond+++utland>

³ Børsmelding tilgjengelig her: https://vest-sahara.s3.amazonaws.com/wsrw/feature-images/File/1182/63a6cb3372d9d_NewMed_Release-06.12.2022.pdf

⁴ NewMed Energys hjemmeside: <https://newmedenergy.com/>

⁵ Delek Groups hjemmeside: <https://www.delek-group.com/>

1.1 Hva rådet har tatt stilling til

Etikkrådet har i denne saken tatt stilling til om det er en uakseptabel risiko for at Delek Group, gjennom sin letevirsomhet offshore Vest-Sahara på oppdrag for marokkanske myndigheter, medvirker til særlig grove brudd på grunnleggende etiske normer etter de etiske retningslinjenes § 4 bokstav h.

Utgangspunktet for Etikkrådets vurdering er at Marokko ikke har legitim, suveren råderett over naturressursene i havområdet utenfor Vest-Sahara. Etikkrådet legger til grunn at Marokkos petroleumsprospektering i området likevel kan være akseptabel dersom virksomheten skjer i samsvar med ønskene og interessene til Vest-Saharas folk. Et vurderingstema i denne saken er hvorvidt dette vilkåret er oppfylt. Det er videre vurdert om selskapets virksomhet bidrar til å opprettholde en uavklart situasjon i området.

1.2 Kilder

Denne tilrådingen bygger i hovedsak på informasjon fra selskapet, marokkanske myndigheter, Polisario⁶ samt ulike FN-dokumenter.

2 Bakgrunn

2.1 Tidligere saker med tilknytning til Vest-Sahara

Selskapet Kerr McGee Corp ble etter anbefaling fra Etikkrådet utelukket fra SPU i 2005 på bakgrunn av selskapets letevirsomhet offshore Vest-Sahara.⁷ Selskapene Kosmos

⁶ Polisario ble pekt på av FN som representant for folket i Vest-Sahara i FN-resolusjon 34/37 (1978): «*The General Assembly [...] recommends to that end that the Frente Popular para la Liberacion de Saguia el-Hamra y de Rio de Orom [altså Polisario], the representative of the people of Western Sahara, should participate fully in any search for a just, lasting and definitive lasting solution of the question of Western Sahara.*»

<https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/376/64/IMG/NR037664.pdf?OpenElement>

⁷ Etikkrådets tilråding om utelukkelse av KerrMcGee Corp, april 2005:

<https://etikkradet.no/kerr-mcgee-corp/>

Energy Ltd og Cairn Energy Plc ble etter anbefaling fra Etikkrådet utelukket fra SPU på samme grunnlag i 2016.⁸

I disse sakene la Etikkrådet vekt på to forhold:

- Det kunne ikke godtgjøres at letevirsomheten foregikk i samsvar med ønsker og interesser til Vest-Saharas folk.
- Letevirsomheten bidro til å opprettholde en uavklart situasjon i området.

Etikkrådet har videre avgitt tilrådninger om utelukkelse av selskaper som på langtidskontrakt kjøper fosfatmineraler som er utvunnet i Vest-Sahara.⁹

2.2 Situasjonen i Vest-Sahara

Etikkrådet har gjort rede for situasjonen i Vest-Sahara i tidligere tilrådninger som vist til over. De grunnleggende forhold i området er ikke endret siden disse tilråkningene ble avgitt.

Vest-Sahara har status i FN som et ikke-selvstyrt område.¹⁰ Til forskjell fra verdens øvrige ikke-selvstyrte områder har ikke Vest-Sahara noen anerkjent administrator.

Marokko har faktisk kontroll over det meste av territoriet, men ingen av FNs organer anerkjenner hverken Marokkos suverenitet over Vest-Sahara eller Marokko som lovlig administrativ myndighet i området. Marokko omtaler likevel Vest-Sahara som en marokkansk provins og hevder suverenitet over det meste av området.

Landområdet Vest-Sahara, som etter 1884 var et spansk protektorat, ble etablert som et ikke-selvstyrt område («*Non-Self Governing Territory*») i 1963 i henhold til FN-paktens

⁸ Etikkrådets tilrådning om utelukkelse av Kosmos Energy Ltd og Cairn Energy Plc, februar 2016: <https://etikkradet.no/kosmos-energy-ltd-og-cairn-energy-plc/>

⁹ Tilrådninger 2010 og 2011 vedrørende utelukkelse av selskapene FMC Corporation og Potash Corporation of Saskatchewan: <https://etikkradet.no/fmc-corporation-og-potash-corporation-of-saskatchewan/>

Tilrådning 26. september 2014 om utelukkelse av Innophos Holdings Inc: <https://etikkradet.no/innophos-holdings-inc/>

¹⁰ FNs liste over ikke-selvstyrte områder: <https://www.un.org/dppa/decolonization/en/nsgt>

bestemmelser. Spania ble samtidig oppnevnt som administrator for området man da kalte Spansk Sahara.

I 1973 ble frigjøringsgruppen Polisario dannet med siktemål å gjøre Vest-Sahara til en selvstendig stat. Polisario startet et væpnet opprør mot den spanske administrasjonen. I 1975 avviste Den internasjonale domstolen i Haag (ICJ) Marokkos og Mauritania's krav om suverenitet over hver sine deler av Vest-Sahara. Umiddelbart etter dette invaderte Marokko deler av Vest-Sahara, noe som førte til sterke fordømmelser i FNs sikkerhetsråd. Senere i 1975 inngikk Spania en avtale (Madrid-avtalen) med Mauritania og Marokko om en overføring av den administrative myndighet i Vest-Sahara. Madrid-avtalen bekreftet Spanias intensjon om å bidra til avkoloniseringen av Vest-Sahara og å overføre sine plikter som administrator til Marokko og Mauritania. Spania hadde imidlertid ikke suverenitet over området og kunne følgelig ikke avgi suverenitet til Marokko og Mauritania. Avtalen endret heller ikke Vest-Saharas status som et ikke-selvstyrt område etter FN-paktens bestemmelser. Spanske myndigheter forutsatte samtidig at det skulle holdes en folkeavstemning i Vest-Sahara om territoriets framtidige status. I 1976 ble Marokko og Mauritania enige seg imellom om å dele Vest-Sahara. I 1979 trakk imidlertid Mauritania seg ut.

Marokko har siden 1979 forvaltet det meste av territoriet uten å være anerkjent administrator av området i henhold til FN-paktens bestemmelser. Folkeavstemningen har heller ikke vært avholdt.

Etter væpnede stridigheter mellom Polisario og Marokko ble våpenhvile inngått i 1991. FNs fredsbevarende styrke MINURSO overvåker våpenhvilen og skulle opprinnelig overvåke folkeavstemningen om områdets fremtid.¹¹

Det har siden 1990-tallet vært flere initiativer i regi av FN med sikte på å avholde folkeavstemningen. Samtaler ble tatt opp mellom marokkanske myndigheter og Polisario i april 2007, men disse har vært preget av flere avbrudd og liten fremgang. Marokko la i 2007 frem et forslag om begrenset autonomi for området under marokkansk suverenitet. Polisario opprettholder kravet om folkeavstemning med mulighet for uavhengighet for området.

Vest-Sahara er i dag i stor grad befolket av personer med marokkansk bakgrunn som har flyttet til området etter 1979. Befolkningen i Vest-Sahara utgjør i dag om lag 550 000

¹¹ United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara:
<https://minurso.unmissions.org/>

personer. Det er anslått at over 170 000 personer av Vest-Saharas opprinnelige folk, *sahrawiene*, er fordrevet til flyktningleirer i Algerie, hvor de lever under svært vanskelige forhold.¹²

2.3 Folkerettens regelverk

2.3.1 FN-paktens artikkel 73

FN-paktens kapittel XI omhandler ikke-selvstyrte områder. Artikkel 73 pålegger stater som har eller som påtar seg ansvaret for administrasjon av slike områder «*med den tilbørlige respekt for vedkommende folks kultur å sikre deres politiske, økonomiske, sosiale og undervisningsmessige utvikling, rettferdige behandling og beskyttelse mot overgrep*», og videre «*å utvikle selvstyre, ta rimelig hensyn til folkenes politiske ønskemål og å støtte dem i den gradvise utvikling av frie politiske institusjoner i samsvar med vedkommende folks og områders særegne forhold og deres forskjellige utviklingstrinn*».¹³

Artikkel 73 fastslår at den økonomiske og politiske utviklingen i slike områder skal skje i samsvar med vedkommende folks ønsker og interesser. Når det gjelder Vest-Sahara, er dette prinsippet stadfestet i en rekke FN-resolusjoner.¹⁴

¹² ACAPS, 2022: «*Over 173,000 Sahrawi refugees are estimated to live in five camps in Tindouf province, Algeria, on the border between Mauritania, Morocco, and Western Sahara. Refugees face harsh desert conditions and rely almost fully on humanitarian assistance to meet their basic needs. The exact number of refugees in the camps is not known, mainly because of political disputes between Morocco and the Sahrawi authorities on the number of eligible voters for the referendum.*», https://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/20220119_acaps_briefing_note_algeria_sahrawi_refugees_in_tindouf.pdf

¹³ FN-pakten, 1945: <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/fn-pakten>

¹⁴ Bl. a. General Assembly RES 3458 (XXV) av 10. desember 1975 som fastslår «the right of the people of the Spanish Sahara to self-determination, in accordance with General Assembly Resolution 1514 (XV)»,

<https://digitallibrary.un.org/record/640036?ln=en>

Vest-Sahara har ellers vært behandlet i en rekke andre FN-resolusjoner de siste årene, bl.a. A/RES/50/33, 6. desember 1995, A/RES/52/72, 10. desember 1997, A/RES/53/61, 3. desember 1998, A/RES/54/84, 6. desember 1999, A/RES/55/138, 8

2.3.2 FNs Havrettskonvensjon

I utgangspunktet har kyststater suverene rettigheter over naturressurser på kontinental-sokkelen utenfor eget landterritorium. Dette prinsippet er fastslått i FNs Havrettskonvensjon og i internasjonal rettspraksis.¹⁵

Marokko har ikke suverenitet over landområdet Vest-Sahara og dermed i utgangspunktet ikke rett til å utnytte ressursene på området kontinentalsokkel. Både FN-paktens artikkel 73 og Generalforsamlingens resolusjoner fastslår at utvinning av naturressurser i ikke-selvstyrte områder kun skal foregå i overensstemmelse med ønskene og interessene til områdenes folk. Dette framgår også av regelverket i FNs Havrettskonvensjon.

I Resolusjon III a, som utgjør et tillegg til Havrettskonvensjonen, heter det:

*In the case of a territory whose people have not attained full independence or other self-governing status recognized by the United Nations, or a territory under colonial domination, provisions concerning rights and interests under the Convention shall be implemented for the benefit of the people of the territory with a view to promoting their well-being and development.*¹⁶

Denne bestemmelsen dekker Vest-Sahara som et ikke-selvstyrt område og sier altså at rettighetene under Havrettskonvensjonen skal utøves til fordel for folket i ikke-selvstyrte områder.

I Resolusjon III heter det videre at når det oppstår konflikt angående rettighetene til naturressursutnyttelse i et ikke-selvstyrt område, skal partene inngå i konsultasjoner hvor «[...] *the interests of the people of the territory concerned shall be a fundamental*

desember 2000, A/RES/56/66, 10. desember 2001, A/RES/ 63/102, 18 desember 2008, A/RES/65/119, 10. desember 2010, samt i Sikkerhetsrådsresolusjoner, bl.a. 1754 (2007), 1783 (2007), 1813 (2008), 1871 (2009), 1920 (2010), 1979 (2011), 2044 (2012), 2099 (2013), og 2152 (2014).

15 United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982 (UNCLOS), bl.a. artikkel 76 og 77,

https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf

¹⁶ Resolution III, Third United Nations Conference on the Law of the Sea, https://legal.un.org/diplomaticconferences/1973_lof/#:~:text=The%20General%20Assembly%2C%20by%20resolution,of%20thirty%2Dsix%20Member%20States.

consideration.» Videre forpliktes statspartene til ikke å «jeopardize or hamper the reaching of a final settlement of the dispute.»

I Havrettskonvensjonens artikkel 77 (1) heter det forøvrig at: «*The coastal State exercises over the continental shelf sovereign rights for the purpose of exploring it and exploiting its natural resources.»*

Det er verdt å merke seg at rettighetene til kontinentalsokkelen, som altså i dette tilfellet tilkommer folket i Vest-Sahara i henhold til den ovennevnte bestemmelsen i resolusjon III a, etter artikkel 77 (1) både omfatter leting («*exploring*») og utvinning («*exploiting*»).

2.3.3 Rettslig betenkning fra FNs juridiske rådgiver («2002 UN Legal Opinion»)

En rettslig betenkning fra FNs juridiske rådgiver omhandler lovligheten av naturressursutvinning i ikke-selvstyrte områder generelt og gir en vurdering av dette når det gjelder situasjonen i Vest-Sahara spesielt.

Ikke alle former for økonomisk virksomhet i ikke-selvstyrte områder kan ifølge betenkningen anses som problematiske. Det vises til flere FN-resolusjoner som etablerer et skille mellom økonomisk virksomhet i ikke-selvstyrte områder som er til skade for områdets folk, og økonomisk virksomhet som er til gagn for disse:

In recognizing the inalienable rights of the peoples of Non-Self-Governing Territories to the natural resources of their territories, the General Assembly has consistently condemned the exploitation and plundering of natural resources and any economic activities which are detrimental to the interests of the peoples of those Territories and deprive them of their legitimate rights over their natural resources. The Assembly recognized, however, the value of economic activities which are undertaken in accordance with the wishes of the peoples of those Territories, and their contribution to the development of such Territories.¹⁷

I den rettslige betenkningen fra 2002 legges det altså til grunn at naturressursutvinning i ikke-selvstyrte områder kun er akseptabel dersom den skjer i samsvar med ønskene og interessene til det berørte folket.

¹⁷ Letter dated 29 January 2002 from the Under-Secretary-General for Legal Affairs, the Legal Counsel, addressed to the President of the Security Council:

<https://digitallibrary.un.org/record/458183?ln=en>

2.3.4 Rettslig betenkning fra Den Afrikanske Unions juridiske rådgiver, 2015

I en rettslig betenkning fra Den Afrikanske Unions juridiske rådgiver (2015) om lovligheten av marokkansk leting og utvinning av naturressurser i Vest-Sahara konkluderes det med at all slik virksomhet i området er ulovlig og et hinder for en fredelig løsning på konflikten om området:

*Any exploration and exploitation of natural resources by Morocco is illegal as it violates international law and resolutions of the UN and the AU relating to the right to self-determination and permanent sovereignty of the people of Western Sahara over their natural resources. In addition, the exploration and exploitation seriously undermines the efforts and negotiations for a just and peaceful settlement over Western Sahara.*¹⁸

2.4 Etikkrådets møter med marokkanske myndigheter

Etikkrådet har ved to tidligere anledninger, i 2014 og 2015, hatt samtaler med marokkanske myndigheter. Marokkos utgangspunkt for samtalene var at Vest-Sahara er marokkansk. Når det gjelder spørsmål om ivaretagelse av ønskene og interessene til området folk, anser Marokko at myndighetene ivaretar alles interesser, og at dette skjer gjennom demokratiske prosesser. Videre ble det fremholdt at Marokko har gjort betydelige investeringer i området de siste ti-år, og at levestandarden der er forbedret. De statlige investeringene i området er vesentlig større enn verdien av naturressursene som blir utvunnet derfra. Videre er det vedtatt en regional utviklingsplan for området som vil øke investeringene og forsterke denne utviklingen ytterligere.

2.5 Etikkrådets møter med Polisario

Etikkrådet møtte Polisarios nordiske utsending i 2015 og representanter for Polisarios ledelse i 2016.

I begge møtene ga Polisario uttrykk for at petroleumsprospekteringen, som Marokko da drev offshore Vest-Sahara, var ulovlig, og at virksomheten bare kunne være lovlig hvis

¹⁸ Legal Opinion, the Office of the Legal Counsel and Directorate for Legal Affairs of the African Union Commission. Dokumentet er udatert, men ble offentliggjort 14. oktober 2015:

https://au.int/sites/default/files/newsevents/workingdocuments/13174-wd-legal_opinionof-the-auc-legal-counsel-on-the-legality-of-the-exploitation-and-exploration-by-foreign-entities-of-the-natural-resources-of-western-sahara.pdf

Polisario, som den rettmessige og anerkjente representanten for Vest-Saharas folk, hadde gitt sitt samtykke. Polisario var imidlertid ikke forespurt.

Polisario uttrykte videre bekymring for at Marokkos petroleumsprospektering og eventuelle olje- og gassproduksjon i området kan føre til økt konfliktnivå og redusere mulighetene for en forhandlet løsning. Polisario ønsker både utenlandske investeringer, naturressursutvinning og økonomisk utvikling av området, men er opptatt av at dette må skje i riktig rekkefølge, dvs. etter at spørsmålet om områdets fremtidige status er avklart. Etter Polisarios syn vil enhver mulighet for at Marokko skulle gi slipp på området forsvinne dersom det først blir funnet drivverdige petroleumsforekomster der.

I 2015 protesterte Polisario mot marokkansk letevirksomhet offshore Vest-Sahara i brev til FNs Sikkerhetsråd.¹⁹

3 Informasjon fra selskapet

Etikkrådets kontaktet Delek Group i januar d.å. med spørsmål om letevirksomheten, herunder om selskapet har foretatt seg noe for å ivareta at letevirksomheten skjer i samsvar med ønskene og interessene til Vest-Saharas folk.²⁰

I et brev til Etikkrådet bekrefter Delek Group at dets datterselskap NewMed Energy er involvert i letevirksomhet som omtalt i det overstående.²¹ Selskapet redegjør for at det er kjent med at Vest-Sahara er et territorium med uavklart status, og at det er ulike meninger om denne. Selskapet understreker at det bare vil drive letevirksomhet i området, ikke utvinning, og at letevirksomheten kun har til hensikt å kartlegge eventuelle drivverdige ressurser. Avslutningsvis skriver Delek Group at dersom det blir gjort drivverdige funn, vil selskapet arbeide for at dets videre virksomhet der skal skje i samsvar med gjeldende internasjonale regler og standarder.

¹⁹ Letter dated 19 October 2015 from the Permanent Representative of South Africa to the United Nations addressed to the Secretary-General:

<https://digitallibrary.un.org/record/808955?ln=en>

²⁰ Brev fra Etikkrådet til Delek Group, 13. januar 2023.

²¹ Brev fra Delek Group til Etikkrådet, 8. mars 2023.

Delek Group er forelagt et utkast av denne tilrådningsen og invitert til å gi eventuelle merknader.²² Selskapet har ikke besvart dette.

4 Etikkrådets vurdering

Etikkrådets utgangspunkt er at Marokko ikke har legal, suveren råderett over naturressursene på Vest-Saharas kontinentalsokkel. Det er ikke Etikkrådets oppgave å ta stilling til lovligheten av Marokkos petroleumsprospektering i området eller hvilken fremtidig status det omstridte området bør ha. Etikkrådet tar kun stilling til om det etter SPUs etiske retningslinjer kan anses som grovt uetisk av Delek Group å drive prospektering i området på oppdrag for marokkanske myndigheter, gitt omstendighetene slik de nå foreligger.

Som i Kerr McGee-saken og senere i Kosmos/Cairn-saken skiller ikke Etikkrådet i sin vurdering mellom prospektering og utvinning. Havrettskonvensjonen sidestiller disse aktivitetene, og uansett er siktemålet med letevirksomheten utvilsomt utvinning.

I de tidligere sakene la Etikkrådet vekt på at letevirksomheten ikke var i samsvar med ønskene og interessene til Vest-Saharas folk, og at den bidro til å opprettholde en uavklart situasjon i området. Rådet legger vekt på de samme forhold i sin vurdering av denne saken.

Det har gått noe tid siden Etikkrådet møtte marokkanske myndigheter og Polisario, men ettersom de grunnleggende forhold i området ikke er endret, legger Etikkrådet til grunn at synspunktene som ble fremmet da, fortsatt gjelder.

Situasjonen i Vest-Sahara er unik i den forstand at det dreier seg om det eneste ikke-selvstyrte området uten en anerkjent administrator. Det finnes ingen klare regler for utnyttelsen av naturressurser i et slikt område. Administratorer av ikke-selvstyrte områder er under folkeretten pålagt å forvalte områdene i samsvar med det vedkommende folkets ønsker og interesser. Ettersom FN ikke anerkjenner Marokko som rettmessig administrator av Vest-Sahara, kan det innvendes at regelverket for ikke-selvstyrte områder ikke kommer til anvendelse på situasjonen der. Betenkingen til FNs juridiske rådgiver (2002) bygger på en *analogi* med pliktene til administratorer av ikke-selvstyrte områder. Alternativt kunne det gjøres en vurdering med utgangspunkt i humanitærretten. Dette ville trolig lagt enda strengere begrensinger på selskapers virksomhet i

²² Brev fra Etikkrådet til Delek Group, 4. april og 8. mai 2023.

området, slik betenkningen til Den Afrikanske Unions juridiske rådgiver (2015) konkluderer.

Etikkrådet kan ikke legge vekt på selskapets anførelse om at dersom det gjør drivverdige funn i området, vil det søke å innrette seg slik at dets videre virksomhet skal skje i samsvar med gjeldende internasjonale regler og standarder. Etikkrådets syn er at dersom det nå gjøres drivverdige funn i området, vil skaden allerede være inntruffet i den forstand at mulighetene for en forhandlet løsning om områdets fremtid vil bli ytterligere svekket.

Når FN-pakten og FNs Havrettskonvensjon slår fast at utnyttelse av naturressurser i ikke-selvstyrte områder skal utøves i samspill med områdets folk, er det nettopp fordi uenighet om tilgang til naturressurser kan være en driver for konflikter. Så lenge det ikke foreligger en politisk løsning for området, og den ene parten i tillegg er uttalt motstander av letevirksomhet der og har advart mot at den kan føre til en eskalering av konflikten, er det rimelig å legge til grunn at letevirksomheten i hvert fall bidrar til å opprettholde den uavklarte situasjonen i området, og kanskje til og med gjør den verre.

Etikkrådets vurdering er at Delek Groups letevirksomhet offshore Vest-Sahara må anses som et grovt brudd på grunnleggende etiske normer etter SPUs etiske retningslinjer § 4 bokstav h ettersom virksomheten ikke skjer i samsvar med ønsker og interesser til Vest-Saharas folk, og dessuten bidrar til å opprettholde en uavklart folkerettslig situasjon i området. Med hensyn til den fremtidige risikoen knyttet til normbruddet, viser Etikkrådet til at den inngåtte leteavtalen har en varighet på inntil åtte år.

Basert på det overstående anbefaler Etikkrådet at Delek Group utelukkes fra SPUs, og at utelukkelsen varer så lenge selskapet driver letevirksomhet i det aktuelle havområdet.

5 Tilrådning

Etikkrådet anbefaler å utelukke Delek Group Ltd fra Statens pensjonsfond utland.

*

Johan H.
Andresen
Leder

Svein Richard
Brandtzæg

Cecilie
Hellestveit

Vigdis Vandvik

Siv Helen Rygh
Torstensen

(Sign.)

(Sign.)

(Sign.)

(Sign.)

(Sign.)